

De coronakopstukken waren allergisch voor deskundige inbreng van buiten - en dat is echt geen makkelijke 'kennis achteraf'

Posted on 6 juni 2026 by Eduard Bomhoff

Twee quotes uit [De Covidstaat](#), het nieuwe boek van Eva Munnik:

- 'Veel kennis en kunde is niet gebruikt in de coronacrisis. Deskundigen zijn niet betrokken' (atmosfeer-expert Jos de Laat).
- 'Allereerst: zorg voor georganiseerde zelfkritiek en vermijd stellige uitspraken als je eigenlijk helemaal niet zo zeker bent' (statisticus en besliskundige Eric-Jan Wagenmakers).

De experts die in *De Covidstaat* worden geïnterviewd, geven inzicht in wat Nederland in 2020 en 2021 beter had kunnen doen. In diezelfde geest is hier een selectie van wat uw columnist in het eerste jaar van de crisis adviseerde in *Wynia's Week*.

Uw columnist is geen viroloog en geen voorzitter van een beroepsgroep van ziekenhuisspecialisten. Wel was hij als eerste in Nederland (cum laude) gepromoveerd op de Bayesiaanse voorspeltechnieken die speciaal zijn ontwikkeld voor prognoses onder steeds wisselende onzekerheid. Maar ook was hij in maart 2020 al meer dan een jaar columnist van *Wynia's Week* en daardoor met zijn snel groeiende groep van volgers op X automatisch verdacht in de kringen van hogere Haagse ambtenaren.

Te weinig mondkapjes

Eerst waren er leugens over mondkapjes en daarna ook nog het falen om ze snel te bestellen. [Einde april 2020 schreef ik:](#)

'De hele wereld weet dat mondkapjes helpen, maar er zijn er in Nederland niet genoeg, en dus beweren de wetenschappers dat mondkapjes niet nodig zijn. Ze hadden aan de politici moeten overlaten om te kiezen tussen die leugen of eerlijk toegeven dat de mondkapjes er niet zijn, maar worden gemaakt en besteld. (-) Expertise voor maken en bestellen is in de private sector. (-) Als de bestuursvoorzitter van Auping (matrassen) onomwonden vertelt dat er in maart drie weken zijn verprutst toen hij kon helpen maar geen groen licht kreeg, dan is dat omdat Rutte te druk is met de politiek in Den Haag en Brussel, en de academici bij het RIVM geen ervaring hebben in onderhandelen en knopen doorhakken. Hoe weten politici hoe we omgaan met leveranciers in Oost-Azië? Bedrijven als Unilever en Friesland Campina hebben al decennia grote fabrieken in de regio en kunnen zeker een topmanager met langdurige ervaring nomineren die naast de politicus [Hugo de Jonge] staat en helpt met het managen van testmateriaal en beschermingsartikelen.'

Toen kwam de tragedie in de rusthuizen. [Op 6 mei 2020 schreef ik:](#)

'Er moeten genoeg mensen zijn in Nederland die op tijd wisten van de ramp in de rusthuizen, en die ook al twee maanden geleden zagen dat de GGD's geen capaciteit hadden voor het traceren van infecties. Maar de wijsheid van de nederige praktijk drong niet door in Den Haag. De elite luisterde niet.'

De vertraging kwam voor een deel ook omdat de solo werkende econometrist van het RIVM het niet nodig vond om zijn berekeningen een bredere basis te geven. [Ik schreef op 25 april 2020:](#)

'Toen in de loop van maart steeds duidelijker werd dat Nederland verschrikkelijke sterftcijfers had in vergelijking met Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Finland, begon [econometrist] Wallinga met te beweren dat we voor zijn rekenmodel weinig hadden aan cijfers uit andere landen. Op dat moment had een ervaren beslisser uit het bedrijfsleven gezien dat het nodig was om te werken met meer signalen dan Wallinga's Nederlandse rekenmodel.'

Statistisch onbegrip

Het RIVM blokkeerde vijf maanden langer dan in andere landen de toelating van de nieuwe ontwikkelde sneltests voor covid-19. Niet omdat aan sneltests enig medisch risico was verbonden, maar door puur statistisch onbegrip. [Ik schreef op 15 augustus 2020:](#)

'De beste test voor rijden onder invloed is een bloedonderzoek in het ziekenhuis. Maar dan moet de verdachte bestuurder eerst onder begeleiding naar het ziekenhuis en daar wachten op de uitslag van de test en dan - als de test negatief is - weer terug naar zijn auto. De meest nuttige test voor rijden onder invloed is daarom blazen in een pijpje. De uitslag van de test is iets minder accuraat, maar snelheid en gemak zijn superieur. 'Beste' en 'meest nuttige' zijn dus niet identiek. Zo'n keuze is er ook bij covid-19. Er zijn secure, maar langzame tests, waarbij mensen dagen moeten wachten op de uitslag. En er zijn snelle tests al met uitslag na een kwartier, maar met een kleine kans op een foute diagnose. (-) Benoem vandaag een statisticus in de commissie van het RIVM en laat de stelling van Bayes [over leren onder onzekerheid] uit de statistiek uitleggen aan de andere leden, totdat ze hun kapitale fout inzien.'

De GGD bleef verbieden dat scholen en andere werkgevers een internationaal goedgekeurde sneltests konden toepassen. [Ik schreef op 29 augustus 2020:](#)

'De herfst komt eraan, leerlingen willen hun klasgenoten zien en er zijn nu goedkope sneltests die iedereen zelf kan afnemen en na 15 minuten aflezen. (-) Het ministerie van WVS heeft geen greep op de GGD 's, want die vallen onder de 'veiligheidsregio's' en waar die op hun beurt bestuurlijk onder vallen is na acht maanden covid-19 nog steeds onduidelijk.'

De GGD voldeed als organisatie niet aan de eenvoudigste regels van goed management. [Op 12 september 2020 schreef ik:](#)

'Een mooi prater als voorzitter, een blamage op Schiphol [het enige grote vliegveld in Noordwest-Europa zonder testen van inkomende passagiers] en het schofferen van nerveuze patiënten door ze naar een andere provincie te sturen en dan nog steeds dagen te laten wachten: dat zou genoeg moeten zijn om de GGD per onmiddellijk om te spitten. De GGD is te ziek om nog gered te kunnen worden door een mooi prater – André Rouvoet kan ongetwijfeld voortreffelijk vergaderen, maar het herstellen van fouten in de organisatie vraagt om een ander talent.'

Hardnekkige tegenwerking

De Tweede Kamer nam eind september 2020 een motie aan om eindelijk op te schieten met sneltests, speciaal ook voor scholen die dan open konden blijven, maar het RIVM en de GGD 's bleven nog een maand hardnekkig tegenwerken. [Ik schreef op 26 september 2020:](#)

'Minister Hugo de Jonge zal het RIVM moeten overrulen voor de sneltests: koop ze nu massaal in, voor zover al toegelaten in andere landen. En [De Jonge] moet een aantal artsen uit het middenveld dringend vragen om hun zetel in het veel te grote OMT op te geven en ruimte te maken voor numerieke experts'.

Taak voor de enquêtecommissie

In andere columns uit 2020 raadde ik aan om besmette binnenkomers op Schiphol net als in andere landen voor quarantaine onder te brengen in leegstaande hotels bij de luchthaven, en om te leren van Zuid-Korea, waar besmette mensen juist niet thuis bleven – om te voorkomen dat ze hun huisgenoten zouden aansteken – maar individueel in isolatie moesten gaan.

Het boek van Eva Munnik laat goed zien hoe belangrijk het is om in een crisis oprecht open te staan voor deskundige inbreng van buiten. Hoe harder de vijf Tweede Kamerleden van de parlementaire enquêtecommissie dat naar buiten brengen, hoe groter de kans dat we het bij de volgende crisis beter doen.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [Doneren kan zo](#). **Hartelijk dank!**